

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. дпн Вяра Тодорова Гюрова

на дисертационен труд за присъждане на Образователно-научна степен „ДОКТОР” по научна специалност 1.2. Педагогика (Управление на социално-педагогическите институции)

на тема:

„Управленски компетенции на ръководителя за ефективно функциониране на организации за социални услуги от резидентен тип за деца и младежи”

Докторант: Мариела Веселинова Георгиева

Научен ръководител: доц.д-р Божидара Искрева Кривирадева

1. Данни за докторанта

Мариела Веселинова Георгиева е завършила бакалавърска степен по специалност „Социални дейности” в СУ Св. Климент Охридски” през 2012 г. и магистърска програма „Социален предприемач” във ВТУ „Св.Св. Кирил и Методий”. Тези две специалности, както и доброволческата ѝ дейност в сферата на социалната работа с деца и работата ѝ като социален работник в Центъра за социална рехабилитация и интеграция за незрящи (гр. Русе) определят интересите ѝ към мениджмънта на социалните услуги и я насочват към докторантура по научна специалност 1.2. Педагогика (Управление на социално-педагогическите институции). След успешен конкурс тя е зачислена като редовен докторант със заповед на Ректора на СУ Св. Климент Охридски” № РД 20-293 от 3.02.2014. Завършва обучението си в срок, като взима всичките си изпити по учебния план с отличен (6).

Отличната ѝ подготовка е определящият фактор за успешната ѝ работа по дисертационния труд.

2. Актуалност на дисертационния труд

Темата е актуална поради извършващите се през последните години опити за реформиране на системата за социални услуги от резидентен тип за деца и младежи у нас и очакванията, които обществото има към грижите и социалната помощ, оказвани на тези уязвими социални групи.

3. Адекватност на методиката

Избраната и използвана методика води до постигането на целта и успешното решаване на задачите на дисертационното изследване, както и до доказване на хипотезата.

4. Характеристика на дисертационния труд

Структурата на труда обхваща 8 части (увод, три глави, раздели „Обобщени изводи и заключение“, „Декларация за оригиналност“, „Библиография“, „Приложения“, както и невключен в съдържанието списък с таблиците, фигурите, диаграмите и схемите), в общ обем от 241 страници.

Достойнства на дисертационния труд:

- Добре очертани проблеми на социалните грижи за деца и младежи у нас през новото столетие и на политиката на деинституционализацията.
- Коректно определени в увода обект и предмет, цел и задачи, хипотеза и методика (етапи и методи на експерименталната работа, методи на изследване и методите на обработване на резултатите).
- Компетентно и аналитично представен в първа глава международен опит (върху примери от Великобритания, Австралия, САЩ, Швеция, Холандия, Германия, бившите социалистически страни) в развитието на социалните грижи за деца и младежи, както и по отношение на направленията в развитието на социалната работа с тези социални групи, в т.ч. институционалната грижа и деинституционализацията.
- Многостранен анализ на проблема за резидентната грижа за деца и младежи в България – основни понятия, история, специфика, съвременните промени в социалните грижи за деца и младежи в България, в т.ч. на важни

проекти, чрез които се осъществява реформата в сектора. Очертаване на прилики и разлики между „старите” и „новите институции”, тяхната дейност, въпросите около тях (в т.ч. слабости в нормативната база и на системата), препоръки за посоката на предстоящите реформи.

- Добре очертани параметри на управленския аспект на проблема: анализ на понятията „компетенция”(и) и „компетентност”(и)” от различни позиции; очертаване на кръга от управленски компетентности (и компетенции) и тяхната приложимост в социалната работа и по-конкретно – в дейността на ръководителя на резидентските социални организации за деца и младежи; международния опит по отношение на изискванията, предявявани към компетенциите на ръководителите на такива организации; обобщаване на изисквания към подготовката на управленски кадри в България за сектора на социалните грижи за деца и младежи; представената в пар. 3.2. на втора глава авторска рамка на компетенциите на ръководителя на такава организация, използвана като инструмент в емпиричното изследване.

- Убедителна емпирична проверка на теоретичните тези за автора относно управленските компетенции на ръководителя на организации за социални грижи за деца и младежи чрез анкетиране, полуструктурирани интервюта, проведени с 51 ръководители и 190 служители в 222 организациите за социални грижи за деца и младежи в страната, както и с експерти от гр. Русе (сред които директора на Регионална дирекция „Социално подпомагане”, директори на ЦНСТ за работа с деца и младежи с увреждания и безувреждания, служители от отделите „Закрила на детето” и дирекция „Социални здравни грижи”). Изследването очертава основните проблеми и предизвикателства пред организацията и релизацията на резидентната грижа за деца и младежи, нуждаещи се от социална закрила и помощ, на базата на които се прави извод за необходимостта от специализирано обучение „за повишаване на управленските компетенции на ръководители и служители на организации за социални услуги от резидентен

тип” в 5 сфери: административни компетенции, управление на конфликти, маркетинг и връзки с обществеността, управление на човешките ресурси, управление на материалните и финансовите ресурси (с. 159).

- Авторският теоретичен модел за повишаване на управленските компетенции на ръководител на организация за социални услуги за деца и младежи от резидентен тип, представен в пар.2 на трета глава и анализът на условията и факторите за неговото ефективно функциониране.

- Аргументацията на необходимостта от самостоятелен Център за обучение и сертифициране на компетенции на специалисти от сферата на социалните услуги за деца и младежи от резидентен тип и очертаните параметри на дейността му.

- Емпиричната и експерименталната работа, реализирани от докторанта като цяло (в т.ч. проведеното от автора на дисертационния труд обучение на ръководителя и служители от Център за настаняване от семеен тип на деца и младежи без увреждания, гр. Бяла) и коректния анализ на резултатите.

- Убедителната научно-информационна база, която е в основата на анализа и аргументацията на теоретичните тези - списъкът с използвани източници съдържа 183 актуални източници на български и английски език.

5. *Научни приноси на дисертационния труд*

Дисертационният труд има своите теоретични и практико-приложни приноси, сред които са:

- Актуалният анализ на проблемите и посоката на промените в сферата на социалната работа деца и младежи от резидентен тип в България и на международния опит в тази сфера.

- Авторската рамка на компетенциите на ръководителя на такава организация, използвана като инструмент в емпиричното изследване.

- Теоретичният модел за повишаване на управленските компетенции на ръководителите на организациите за социални услуги за деца и младежи от резидентен тип, който визира създаването на самостоятелен Център за

обучение и сертифициране на компетенции на специалисти от тази сфера на социалните услуги и определя параметрите на различните компетенции, знания, умения и качества, необходими на всеки ръководител, за да може да реализира „ефективна организация за социални услуги от резидентен тип за деца и младежи” (Схема 2, с. 177).

- Като цяло емпиричната и експерименталната работа, реализирани от докторанта, са безспорен принос за теорията и практиката на социалната работа от резидентен тип с деца и младежи.

- Инструментариумът, разработен за целите на емпиричното и експерименталното изследване - анкетна карта за ръководители на социални институции, въпросниците за полу-структурираните интервюта, методическите материали за обучение на специалисти, работещи в социални институции за резидентна грижа (Приложение 5) и картата за оценка на обучението (курса) – които могат да се използват и в други подобни изследвания.

6. Бележки към дисертационния труд

- В този му вид Приложение 8 не оправдава присъствието си в дисертационния труд.

- Декларацията за оригиналност не е част от съдържанието на дисертационния труд и е по-логично мястото да се постави след раздел „Приложения” или в него (като последно приложение).

7. Авторство на дисертационния труд и приносите

Гаранция за това е приложената „Декларация за оригиналност” от автора и коректно цитираните в текста източници от библиографския списък.

Приносите са изведени пряко от теоретичния анализ и анализа на резултатите от емпиричното и експерименталното изследване, което ми дава основание да ги приема за авторски.

8. Преценка на публикациите по дисертационния труд

По тематиката на дисертационния труд докторант Мариела В. Георгиева е представила 6 публикации, от които 3 на английски език (2 доклада от конференции в Полша и 1 статия в електронно списание „Labor et Educatio”). От публикациите на български език една е студия, поместена в т.109 на Годишника по Социални дейности на СУ „Св. Климент Охридски” и 2 - статии в научни сборници.

9. Авторефератът

Авторефератът отговаря на изискванията за такъв вид научно съчинение и отразява коректно основните акценти в дисертационния труд и неговите научни приноси.

10. Заключение:

Дисертационният труд на Мариела Веселинова Георгиева на тема „Управленски компетенции на ръководителя за ефективно функциониране на организации за социални услуги от резидентен тип за деца и младежи” отговаря напълно на всички изисквания към такъв вид научен труд. Има убедителни научни приноси и доказателства за авторство. *Затова предлагам убедено да се даде на Мариела Веселинова Георгиева образователно-научната степен „Доктор” по научна специалност 1.2. Педагогика (Управление на социално-педагогическите институции).*

Рецензент:

(проф. дпн Вяра Гюрова)

23.03.2017